

การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
The Financial Liabilities Condition of Government Teachers and Education
Personnel at Samutprakan Technical College

ภณิชา เนื่องขันดี
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Panitcha Naungkhuntee
E-mail: Pingpong198@gmail.com
Faculty of Business Administration Program in Accounting,
Ramkhamhaeng University, Thailand.
Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยค่านิยมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 160 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู จำนวนเงินที่ก่อหนี้ตั้งแต่ 500,001 – 1,000,000 บาทขึ้นไป การชำระหนี้สินต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท แหล่งที่มาของเงินกู้ส่วนใหญ่มาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด พฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน ได้แก่ การเลือกซื้ออาหารการบริโภค การเลือกซื้อ

เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และ การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ด้านค่านิยมทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลทั่วไปที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก่อหนี้แหล่งที่มาของหนี้ และการชำระหนี้ต่อเดือน ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน ได้แก่ การเลือกซื้ออาหารการบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และ การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย และปัจจัยค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเกิดภาวะหนี้สิน, ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

Abstract

The purposes of this research are fourfold: 1) To examine the debt situation of teachers and educational personnel at Samut Prakan Technical College, 2) To compare the debt conditions of these individuals based on various demographic factors, 3) To analyze the behavioral influences that impact the debt situation, and 4) To evaluate the value factors that affect the financial status of these educators. The study sampled 160 government-employed teachers and educational staff at Samut Prakan Technical College. Data collection was carried out through questionnaires, and the analysis employed descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested using t-tests, One-way ANOVA, and Multiple Regression Analysis.

The study revealed that most participants were female civil servant teachers aged 41 and above, with a bachelor's degree and a monthly income of at least 15,000 baht. The majority had incurred debts ranging from 500,001 to 1,000,000 baht or more, with monthly debt repayments between 5,001 and 15,000 baht. The primary source of these loans was cooperatives, specifically the Samut Prakan Teachers Savings Cooperative. Key behaviors contributing to debt included choices related to food consumption, clothing purchases, and housing selection, all of which were observed at a high level. The value factors influencing the debt situation included academic, economic, and social values, also noted to be at a high level. The overall debt situation of teachers and educational personnel was found to be moderate.

The hypothesis testing indicated that demographic factors such as age, marital status, education level, job position, amount of debt, source of debt, and monthly repayment amount significantly affect the debt situation of teachers and educational personnel at Samut Prakan Technical College, with statistical significance at the 0.05 level. The behaviors influencing debt, including choices related to food, clothing, and housing, as well as the value factors, particularly academic values, were also found to have a significant impact on the occurrence of debt at the 0.05 level.

Keywords: Liability Condition, Government Teachers and Education Personnel

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อความเจริญของสังคมและประเทศชาติ เพราะสังคมและประเทศชาติจะก้าวหน้าหรือก้าวหน้า ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ โดยส่วนรวมของคนในชาติ อาชีพข้าราชการครู ถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไปจนถือได้ว่าครูเป็นผู้นำทางสังคม ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านของสภาพการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เมื่อประเทศพัฒนาไปสู่ความทันสมัยภายใต้กรอบแนวคิดของทุนนิยม มีผลทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการเปิดรับวัฒนธรรมอย่างเสรี และที่สำคัญสังคมได้ให้การยอมรับวัฒนธรรมบริโภคนิยม เกิดการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ ผลของการที่ผู้คนในสังคมตกอยู่ภายใต้ลัทธิบริโภคนิยมเช่นนี้ ทำให้สังคมไทยและคนในสังคมพบปัญหาต่างๆ ตามมาหลายประการ คือ ทำให้ประเทศต้องนำเข้าสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยมากขึ้น ผู้คนในสังคมถูกกระแสวัตถุนิยมครอบงำ ตกเป็นทาสของวัตถุ และมีหนี้สินเมื่อความต้องการเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่มีเงินทองมากพอที่จะหาซื้อในสิ่งที่ต้องการได้ ก็จะต้องตกเป็นหนี้โดยการกู้ยืมเงินที่ตนเองจะต้องใช้คืนในอนาคตมาใช้ในปัจจุบัน และหากเมื่อระยะเวลาที่ใช้คืนมาถึง แต่ไม่มีเงินมาใช้หนี้ก็ต้องเดือดร้อนก่อนหนี้เพิ่มขึ้นเพื่อใช้หนี้ที่มีอยู่ก่อนแล้ว อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการสร้างปัญหา (มรกต วงศ์อรินทร์, 2563) ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการครู ข้าราชการครูในฐานะประชาชนกลุ่มหนึ่งของประเทศ และเป็นทรัพยากรบุคคลผู้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ การสร้างการเรียนรู้ให้เยาวชนเพื่อให้เป็นบุคคลที่ต้องการของสังคม ก็ประสบปัญหาหนี้สินอันเนื่องมาจากสาเหตุใดๆ ก็ตาม เช่นเดียวกับคนทั่วไป เพราะข้าราชการครูเกือบร้อยละร้อย มีรายรับทางเดียว คือ เงินเดือน และได้รับเพียงเดือนละครั้ง แต่รายจ่ายมีหลายรายการ เช่น ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแต่งกาย นันทนาการ ภาษีสังคม และอื่นๆ อีกนับไม่ถ้วน ส่วนใหญ่มาจากการก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างหนี้ที่นำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ซึ่งการก่อหนี้เหล่านี้ก็มาจากการขาดการวางแผนทางการเงิน หรือความรู้ความเข้าใจในการบริหารเงินที่คลาดเคลื่อนนำไปสู่ภาระหนี้สินมากเกินไปจนกว่าจะบริหารจัดการได้ ซึ่งภาพรวมของหนี้สินครูและปัญหาชำระหนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งมีส่วนทำให้นักครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยค่านิยมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของประชากร ขอบเขตการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 234 คน (ข้อมูลอ้างอิงจากฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ณ วันที่ 14 พ.ค. 2567)
2. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรของวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจึงกำหนดโดยการคำนวณโดยใช้สูตร Yamane การกำหนดค่าความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงทำให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และจากการคำนวณที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95 % พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 148 คน ดังนั้น เพื่อป้องกันความผิดพลาด ผู้วิจัยจึงได้ทำการเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 160 ตัวอย่าง
3. ขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้จะใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
4. ขอบเขตด้านเนื้อหาและประเด็นในการศึกษา
ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนการก่อหนี้ แหล่งที่มาของหนี้ การชำระหนี้สินต่อเดือน พฤติกรรมที่มีผลต่อ ได้แก่ การเลือกซื้ออาหาร การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย การใช้จ่ายเพื่อสุขภาพและการรักษาโรค และปัจจัยค่านิยมได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ด้านค่านิยมทางสังคม
ตัวแปรตาม ได้แก่ การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
5. ขอบเขตระยะเวลาการดำเนินการศึกษาวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือน พ.ค. – มิ.ย. 2567

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก้อหนี่ แหล่งที่มาของหนี่ การชำระหนี้สินต่อเดือน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการต่างกันทำให้เกิดภาวะหนี้สินแตกต่างกัน

2. พฤติกรรม ได้แก่ การเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

3. ปัจจัยค่านิยม ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ด้านค่านิยมทางสังคม มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป นำไปใช้ประกอบเพื่อหาแนวทางแก้ไขในการลดจำนวนหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อทราบพฤติกรรมและปัจจัยค่านิยมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ และนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในกลุ่มข้าราชการครู ตลอดจนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาการเกิดภาวะหนี้สินที่มีในปัจจุบัน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการวิจัย จากหลากหลายแหล่งที่มา สามารถแบ่งออกได้เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก้อหนี่ แหล่งที่มาของหนี่ และการชำระหนี้สินต่อเดือน โดยมีผู้ ที่ให้ความหมายและแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ดังนี้

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ได้กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพของคู่สมรส รายได้ของคู่สมรส ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย อาชีพ ตำแหน่งงาน อายุงานหรือ

ประสบการณ์ในการทำงาน บ่งบอกถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของแต่ละบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล ย่อมส่งผลต่องานที่ทำแตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม ผู้วิจัยได้สรุปว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการหรือปฏิบัติการที่แสดงออกทางความรู้สึก อารมณ์ ของบุคคล นั้นมีทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ สามารถมองเห็นและมองไม่เห็น การแสดงออกของพฤติกรรมต่าง ๆ จะต้องมามีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยค่านิยม

ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า แล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ค่านิยมจะฝังอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อตลอดไป จนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ ซึ่งตนพอใจกว่าก็จะยอมรับไว้ เมื่อบุคคลประสบกับการเลือกหรือเผชิญกับเหตุการณ์ ละต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าจะนำค่านิยมมาประกอบการตัดสินใจทุกครั้งไป ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติ ปฏิบัติของบุคคลโดยตรง

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า แล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ค่านิยม จะอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อ ดังนี้

1. ค่านิยมทางวิชาการ หมายถึง ค่านิยมเรื่องการศึกษาหาความรู้ การพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เพื่อแสวงหาความรู้ ความเชื่อว่าการศึกษาที่สูงขึ้นจะทำให้มีหน้าที่การงานที่ดี มีโอกาสในอาชีพได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม รู้สึกมีเกียรติ และจะทำให้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

2. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความเชื่อว่าการศึกษาทำให้มีรายได้ที่สูงขึ้น จะทำให้มีทรัพย์สิน เงินทอง มีฐานะทางสังคม ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และจะต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาที่จะได้มา เช่น บ้าน รถยนต์ สินค้าแบรนด์เนม

3. ค่านิยมทางสังคม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอจะทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป และมีความสุขเมื่อได้สังสรรค์กับเพื่อนฝูง เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ ทำให้มีโอกาสได้พบปะผู้คนหลายระดับและส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดภาวะหนี้สิน

ภัทรภรณ์ อยู่นาน (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผูกพันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ เจ้าหนี้ กับ ลูกหนี้ มีการทำข้อตกลงและธุรกรรมระหว่างกัน เพื่อกู้ยืม เงินสินทรัพย์ ตามเงื่อนไขตามกฎหมายที่กำหนด ได้แก่ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และวัตถุประสงค์ โดยมีความผูกพันในภาระหนี้สินชั่วคราวเมื่อชำระหนี้หมด

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ได้กล่าวว่า หนี้สินคือ ภาวะผูกพันในอดีตทางกฎหมาย ที่ลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้ อาจจะเป็นสถาบันการเงินหรือบุคคลทั่วไป ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยลูกหนี้จะต้องชดใช้หนี้คืนให้กับเจ้าหนี้ตามจำนวนเงินต้น พร้อมดอกเบี้ย ตามที่ตกลงกัน ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การเกิดภาวะหนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันเป็นข้อตกลงระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ ที่ลูกหนี้จะต้องใช้คืนหรือต้องจ่ายให้กับเจ้าหนี้ในอนาคต ชำระคืนอาจจะเป็นการชำระด้วยเงินสด การชำระด้วยสินทรัพย์ ตามจำนวนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ตามที่ตกลงกัน สามารถชำระหนี้สินภายในระยะเวลาที่กำหนด การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู อาจจะมีหลายสาเหตุ เช่น กู้ยืมเงินเพราะรายจ่ายของครอบครัวเกินกว่ารายรับ การซื้อสินค้าและบริการที่เกินความจำเป็นในชีวิตประจำวัน แต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน เมื่อถึงคราวที่รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายก็จะนำไปสู่การเป็นหนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะหนี้สินของข้าราชการครู ดังนี้

ภัทรภรณ์ อยู่นาน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู ในจังหวัดปทุมธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 ที่มีภาวะหนี้สิน จำนวน 420 ตัวอย่าง จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ อายุ สถานภาพ ข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-35 ปี สถานภาพสมรส จำนวนบุตร 2 คน มีหนี้สินในระบบเป็นการก่อหนี้เพื่อการซื้อหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย มีจำนวนหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไปมีแหล่งกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในการซื้อที่อยู่อาศัย และยานพาหนะ มีการผ่อนเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 9,000 บาท เนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต และปัจจัยค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางวิชาการ ค่านิยมทางสังคม และการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมากที่สุด

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ จำนวน 152 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากผลการวิจัยพบว่า พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ มีหนี้สินตั้งแต่ 500,000-1,000,000 บาท ขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 63.2 โดยแหล่งเงินกู้มาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด ร้อยละ 46.8 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 58.6 ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สิน พบว่า รายจ่ายในปัจจุบันของครอบครัว คือรายจ่ายสำหรับการผ่อนที่อยู่อาศัยและยานพาหนะ การศึกษาเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินในปัจจุบัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ที่ และค่านิยมทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินด้านวงเงินในการผ่อนชำระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัฐวุฒิ ยุทธวิธี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 จำนวน 122 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีเพศ ต่างกันมีภาวะหนี้สิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน มีภาวะหนี้สินแตกต่างกัน รวมทั้งข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรที่กรุงเทพมหานคร 15 นอกจากนี้ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค และปัจจัยค่านิยม มีผลต่อภาวะหนี้สินของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือ ควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 234 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่รู้จำนวนที่แน่นอน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากการคำนวณสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ โดยมีการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้มีความผิดพลาดได้ร้อยละ 5 กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 160 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ แล้วนำข้อมูลที่จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อตอบหาคำตอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยค่านิยมที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ และด้านค่านิยมทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ในการอธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก่อกหนี้ แหล่งที่มาของหนี้ การชำระหนี้สินต่อเดือน

1.2 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่เป็นปริมาณ ตัวแปรตามที่เป็นปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายตัวแปร ที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ การเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย ปัจจัยค่านิยม ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ค่าค่านิยมทางสังคม การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 เพศ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินแตกต่างกันในการวิเคราะห์และทดสอบข้อมูล โดยใช้สถิติ t-test

2.2 การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินแตกต่างกัน โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก่อหนี้ แหล่งที่มาของหนี้ การชำระหนี้สินต่อเดือน ในการวิเคราะห์และทดสอบข้อมูล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

2.3 พฤติกรรมที่มีผล ได้แก่ การเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย และปัจจัยค่านิยม ได้แก่ ด้านค่านิยมทางวิชาการ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ด้านค่านิยมทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถจำแนกผลการศึกษาออกเป็นประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 160 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรส การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู จำนวนเงินที่ก่อหนี้ตั้งแต่ 500,001 – 1,000,000 บาทขึ้นไป มีแหล่งเงินกู้มาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด และมีการชำระหนี้สินต่อเดือนอยู่ที่ 5,001 – 15,000 บาท

พฤติกรรม

จากการศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ พฤติกรรมการเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และการเลือกซื้อที่อยู่อาศัย พบว่าภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเลือกซื้อที่อยู่อาศัย รองลงมา คือ การเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค และการเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ปัจจัยค่านิยม

พบว่าภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค่านิยม ที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านค่านิยมทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ มี และด้านค่านิยมทางสังคม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ และสรุปเป็นรายข้อได้ดังนี้

1) ด้านค่านิยมทางวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเชื่อว่าการศึกษที่สูงขึ้นจะทำให้ท่านมีหน้าที่การงานที่ดีและมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น รองลงมาคือ ท่านพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อพัฒนาตนเองในอาชีพ ส่วนท่านเชื่อว่าการศึกษที่สูงขึ้นจะทำให้ท่านได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมและรู้สึกมีเกียรติ และท่านเชื่อว่าการศึกษที่สูงขึ้นจะทำให้ท่านได้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเชื่อว่าการศึกษทำให้ท่านมีรายได้ที่สูงขึ้น รองลงมา คือ ท่านเชื่อว่าการมีทรัพย์สิน เงินทอง จะทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม เพื่อนฝูงและญาติพี่น้อง ส่วนท่านเชื่อว่าการที่มีทรัพย์สิน (เช่น บ้าน รถยนต์) การใช้สินค้าแบรนด์เนมแสดงถึงการมีฐานะทางสังคม และท่านยินดีที่จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับสิ่งที่ต้องการ หรือปรารถนาที่จะได้มา เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

3) ด้านค่านิยมทางสังคม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอจะทำให้ท่านเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป รองลงมา คือ ท่านเชื่อว่าท่านมีความสุขเมื่อได้สังสรรค์กับเพื่อนฝูง ส่วนท่านยินดีที่จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และท่านคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ ฯลฯ) ทำให้ท่านมีโอกาสพบปะผู้คนหลายระดับและส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเกิดภาวะหนี้สิน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระดับภาวะหนี้สินที่ท่านมีภาระผูกพันในปัจจุบัน รองลงมา คือ ท่านมีความจำเป็นในการก่อหนี้สินเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการใช้จ่ายในปัจจุบัน ส่วนภาวะหนี้สินของท่านโดยส่วนใหญ่เกิดจากค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าหรือบริการที่เกินความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ส่วนท่านมีความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีในปัจจุบันภายในระยะเวลาที่กำหนดเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาจากแบบสอบถาม สามารถอภิปรายผลการวิจัยการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ผลการศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระดับของภาวะหนี้สินที่ท่านมีภาระผูกพันในปัจจุบัน รองลงมาคือ ท่านมีความจำเป็นในการก่อหนี้สินเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการใช้จ่ายในปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีในปัจจุบันภายในระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธภรณ์ อยู่นาน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานีมีระดับภาวะหนี้สินที่ประสบในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีอยู่ในปัจจุบันภายในระยะเวลาที่กำหนดได้เพียงใด จากผลการศึกษาครั้งนี้ สาเหตุของการเกิดภาวะหนี้สินมาจากพฤติกรรมและปัจจัยค่านิยม ได้แก่ ความต้องการเลือกซื้อหรือผ่อนที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองในอาชีพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล ซึ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย แต่ภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูง ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จึงเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ประกอบกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดการวางแผนทางการเงินและไม่มีความวินัยในการใช้จ่ายเงิน จึงเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะหนี้สิน

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก่อหนี้ แหล่งที่มาของหนี้ และการชำระหนี้ต่อเดือนสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ที่มีเพศแตกต่างกัน ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินไม่แตกต่างกัน ดังนั้น เพศไม่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แสดงว่าไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ก็มีความต้องการก่อหนี้เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทธภรณ์ อยู่นาน (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานีเพศต่างกัน มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน จำนวนเงินที่ก่อหนี้ แหล่งที่มาของหนี้ และการชำระหนี้ต่อเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินแตกต่างกัน หมายความว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป และมีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู มีจำนวนเงินที่ก่อหนี้ตั้งแต่ 500,001 – 1,000,000 บาทขึ้นไป โดยแหล่งเงินก็มาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จะมีการชำระหนี้สินต่อเดือน 5,001 – 15,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของมรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ

ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระดับเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินด้านวงเงินในการผ่อนชำระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน

3. ผลการศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ผลการศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ พฤติกรรมการเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และการเลือกซื้อที่อยู่อาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการผ่อนชำระที่อยู่อาศัย และยานพาหนะมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของมรภ. วังค้อรินทร์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ ได้สรุปว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มาจากการสร้างฐานะประกอบด้วยการซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว จะเห็นได้ว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความจำเป็นต้องใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค และพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยค่านิยมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ผลการศึกษาปัจจัยค่านิยม พบว่าภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค่านิยม ที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านค่านิยมทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ และด้านค่านิยมทางสังคม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านค่านิยมทางวิชาการ ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในระดับมากที่สุด ข้าราชการครูมีความเชื่อว่าการศึกษที่สูงขึ้นและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยคุณวุฒิที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในการขอมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพและมีค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม รู้สึกมีเกียรติอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการศึกษทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ เนื่องจากวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นมีผลต่อการเลื่อนระดับตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น และได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น อีกทั้งได้รับการยอมรับทั้งในทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและในด้านความเชื่อถือทางด้านวิชาการ

ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในระดับมาก ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เชื่อว่า การที่มีสินทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ การใช้ของแบรนด์เนม แสดงถึงการมีฐานะทางสังคม และเชื่อว่าการมีทรัพย์สินเงินทอง จะทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมเพื่อนฝูงและญาติพี่น้อง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายินดีที่จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาที่จะได้มา สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภรณ์ อยู่นาน (2560) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู ในจังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า ข้าราชการส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับสิ่งของหรือทรัพย์สินที่ต้องการหรือปรารถนาที่จะได้มา เนื่องจากอาชีพข้าราชการครูมีความสัมพันธ์กับบุคคลและสังคมรอบข้าง ทั้งนักเรียน เพื่อนครู

ตลอดจนผู้ปกครอง ดังนั้นความเชื่อถือจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ จึงทำให้ข้าราชการครูมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ เช่น รถยนต์ เสื้อผ้า เครื่องประดับ สินค้าแบรนด์เนม เพื่อสร้างภาพลักษณ์และบุคลิกภาพที่ดี น่านับถือ

ด้านค่านิยมทางสังคม พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค่านิยม ด้านค่านิยมทางสังคม ที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเชื่อว่าจะมีความสุขเมื่อได้สังสรรค์กับเพื่อนฝูง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอจะทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป มีความยินดีที่จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมทำให้มีโอกาสพบปะผู้คนหลายระดับ ส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภรณ์ อยู่นาน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู ในจังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า ค่านิยมทางสังคมส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในระดับมาก โดยรวมข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าจะมีความสุขเมื่อได้สังสรรค์กับเพื่อนฝูง ดังนั้นการพบปะสังสรรค์เป็นเรื่องสำคัญที่แสดงถึงมิตรภาพระหว่างกัน ในกลุ่มสังคมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปได้ว่า ด้านค่านิยมทางสังคมอิทธิพลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ต้องก่อหนี้เพื่อมายกระดับฐานะทางสังคม ซึ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้มีความพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ผลการศึกษาการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระดับของภาวะหนี้สินที่ท่านมีภาระผูกพันในปัจจุบัน รองลงมาคือ ท่านมีความจำเป็นในการก่อหนี้สินเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการใช้จ่ายในปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีในปัจจุบันภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาร่วมกันกำหนดแนวทางช่วยเหลือและหาทางแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือบุคลากรที่สำคัญในสถานบันการศึกษา หากครูมีความทุกข์กับเรื่องหนี้สินก็คงไม่มีความสุขที่จะทำงานในด้านการศึกษา ไม่มีกำลังใจในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หากไม่รีบดำเนินการแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว ควรมีการจัดโครงการอบรมหลักสูตรสร้างภูมิคุ้มกันการจัดการหนี้สิน เพื่อให้ความรู้ในเรื่องของการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการออมเงินให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. การเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

จากผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ครูส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุ 41 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส การศึกษาในระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,000 บาท

ขึ้นไป เป็นข้าราชการครู มีจำนวนเงินที่ก่อกำหนดตั้งแต่ 500,001 – 1,000,000 บาทขึ้นไป มีแหล่งเงินกู้มาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด การชำระหนี้สินต่อเดือน อยู่ที่ 5,001 – 15,000 บาท จะเห็นได้ว่า ภาพรวมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีภาระหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก ตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการคือ เรียนดี มีความสุข ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า การแก้ไขปัญหาหนี้สินควรได้รับการแก้ไขหนี้สินทั้ง ระบบ หากทุกภาคส่วนดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การหักเงินเดือน เพื่อชำระหนี้เงินกู้และค่าใช้จ่ายอื่นของ บุคลากรในสังกัด ให้สถาบันการเงินและสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด พักชำระดอกเบี้ยให้แก่ครูทุกคนที่เป็นลูกหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงิน สำหรับผู้ที่ยังเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 ปี โดย เป้าหมายคือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนจะต้องมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดีขึ้น มีเงินเดือน เหลือสุทธิตามกว่าร้อยละ 30 เพื่อช่วยเหลือให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง มีความสุขและความสบายใจ มีขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติหน้าที่

3. อิทธิพลของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู และบุคลากรทางการ ศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ได้แก่ พฤติกรรมการเลือกซื้ออาหาร/การบริโภค การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกาย และการเลือกซื้อที่อยู่อาศัย สรุปได้ว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีการผ่อนที่อยู่ อาศัย และรถยนต์ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 1 ในปัจจัย 4 การก่อหนี้ดังกล่าวเป็นการก่อหนี้เพื่อ ความจำเป็น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า สถาบันทางการเงินควรมีการปรับเงื่อนไขในการกู้และจำนวนเงินที่ขอกู้ให้ สอดคล้องกับรายได้ที่แท้จริง และไม่ควรปล่อยกู้ถ้าหากหนี้สินเดิมยังคงเหลืออยู่ และพิจารณาอายุราชการคงเหลือ ควบคู่ไปด้วย สำหรับข้าราชการการที่บรรจุใหม่จึงควรได้รับความรู้ ความเข้าใจ การวางแผนทางการเงิน

4. อิทธิพลของค่านิยมที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยค่านิยม ที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านค่านิยมทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ และ ด้านค่านิยมทางสังคม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านค่านิยมทางวิชาการ ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในระดับมากที่สุด ข้าราชการครูมีความเชื่อว่าการ ศึกษาที่สูงขึ้นและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยคุณวุฒิที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ที่ เกี่ยวกับการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในการขอมือวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพและมี ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม รู้สึกมีเกียรติอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี เมื่อข้าราชการครู ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อพัฒนาตนเองในอาชีพ ต้องใช้ทุนตัวเอง จึง นำไปสู่การเกิดภาวะหนี้สิน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาตนเอง มีผลการปฏิบัติงานระดับดีเด่น มีความสามารถทางด้านวิชาการและ ส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น นำไปสู่เงินเดือนและผลตอบแทนที่สูง เพื่อนำ

ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นคนดี คนเก่ง ภายใต้นโยบายการศึกษา เรียนดี มีความสุข ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.2 ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินในระดับมาก ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเชื่อว่า การที่มีสินทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ การใช้ของแบรนด์เนม แสดงถึงการมีฐานะทางสังคม และเชื่อว่าการมีทรัพย์สินเงินทอง จะทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมเพื่อนฝูงและญาติพี่น้อง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายินดีที่จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพื่อแลกกับสิ่งที่ต้องการหรือปรารถนาที่จะได้มา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ข้าราชการครูควรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนทางการเงินและสร้างวินัยทางการเงิน เพื่อสร้างความมั่งคั่งในอนาคต

4.3 ด้านค่านิยมทางสังคม ที่มีผลต่อการเกิดภาวะหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเชื่อว่ามีความสุขเมื่อได้สังสรรค์กับ เพื่อนฝูง การเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอจะทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป มีความยินดีที่จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมทำให้มีโอกาสพบปะผู้คนหลายระดับส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ข้าราชการครูควรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตนเองตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และมีคุณธรรม สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมเงินให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติชญาภรณ์ สุรินทร์. (2560). ภาวะหนี้สินและการแก้ไขภาวะหนี้สินของกำลังพล กรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา วิทยาภรณ์. (2559). กระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรภรณ์ อยู่ขุนาน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหนี้สินของข้าราชการครู ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ภาคินพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มรกต วงศ์อรินทร์. (2563) ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ. วิชาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มารีสา สกุลวัฒนา. (2564) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ กรณีศึกษาของกลุ่มพนักงานวันเริ่มทำงานของบริษัทเอกชน. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.